№ 44 (240) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.
na 1 hod—4 m. 80 fen. na 1/2 hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś
wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres adminisracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.
na 4-aj staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 44 (240) Hod III. Wilnia. 1 čerwienia 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Telegramy.

31 maja.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Artyleryjskije bitwy roznaj siły. Drobnyje piachotnyje bitwy.

Front niamieckaha Naślednika: My šybka pajšli śledam za adstupaŭšymi s frontu Ajjet na pałudzień ad Uaz worahami i dajšli da linii Bretini — S. Pol — Troli — Luar. Na poŭdni ad En my ŭ niespynajučychsia bitwach adkinuli worahaŭ za Bjeksi—Šawini. Na poŭdni ad Suassona francuzy s piachotaj i artyleryjej wiali wcźtryje kontrataki, ale byli zusim razbity. My pierajšli za darchu Suasson-Arteń. Nia hledziačy na wielmi silny adpor, padwiedziennyje ŭ kirunku Fer-an-Tarnua i na pałudzienny ŭschod za Marnaj francuskije dywizii nidzie nie mahli akazać surjoznaha adporu našym korpusam. Pry Arsi i Gran-Rozua razawany warožyje pazycii. Na poŭdni ad Feran-Tarnua my dajšli da Marny. Wiaršyny pry Šan-Wuasi, S. Žem i Romini — ŭ našych rukach. Na zachodzi ad Rejmsu ŭziaty Žermini, Ge, Tile.

Čysło pałonnych i dabyča biezupynna ŭzrastajuć. Uziato bolš za 45 tysiač pałonnych, šmat bolš za 400 harmat i tysiačy kulemiotaŭ.

BERLIN. Načalnik 50-aj anhlickaj dywizii, hienerał Rees, uziat u načy s paniadziełku na aŭtorak u pałon.

Ab paśpiešnaści, z jakoj byli kinuty ŭ bitwu francuskije dywizii, možna sudzić pawodłuh taho, što adna z ich dwa dni astawałasia biez jady. Uwieś 11-ty francuski korpus papaŭ u pałon. Šmat dzie francuzy akazywali wielmi ćwiordy adpor. Na wiaršynie Barbarossa adzin francuski major sam-adzin baraniŭsia dalej, kidajučy ručnyje hranaty. Tolki s trudom udałosia ŭziać u pałon adważnaha aficera.

BERLIN. Dabyča pałonnymi, artyleryjej i wajennymi materjałami na atakawanym fronci biezupynna ŭzrastaje. Uziaty niekalki nahružanych pojezdaŭ. Žychary ŭ paničnym strachu ŭciekajuć u hłyb kraju. Niačyślenyje astaŭšyjesia žychary strašenna abureny na anhličan i winawaciać ich u nieŭdačy.

Astatki Fort-Malmezon panujuć nad usiej wakolicaj. Skłony hary hetkije abrywistyje, što možna dumać, bytcym niekalki duš mahli by kamieńmi skinuć šturmujučych worahaŭ.

BERLIN. 30.V. *Uradowa.* S pryčyny apošniaje pabiedy niamieckich wojsk pad kamandaj niamieckaha naślednika impiratar daŭ swajmu synu wialiki kryž sa žwiazdoju orderu Hohencollernaŭ.

ŠTOKHOLM. 30.V. Šwedzkaje telehrafnaje anienctwa ŭradowa apawieščaje: Naš pasoł u Londonie nakazywaje telehramaj, što Šwecija i sajuźniki padpisali siahońnia ŭmowu ab addačy sajuźnikam šwedzkich karabloŭ.

WIENA. Prezydzium ukrainskaha klubu, złozery s Petrusewiča i Lewickaha, apawieščaje zajawu ab dadzienaj jamu aŭdyencii Kiulmanam. 24 maja prezydium byŭ u stats-sekretara, kab wyskazać jamu niespakojstwa ŭkrainskaha nasialeńnia s pryčyny čutak, bytcym bieraściejskaja ŭmowa, jakoj zacilaŭlery i aŭstryjackije ŭkraincy, budzie narušena. Stats-sekretar Kiulman ćkazaŭ, što Niamieččyna budzie i dalej świorda stajać na hrunci bieraściejskaje ŭmowy. Strach, bytcym dzieržaŭnaja niezaležnaść Ukrainy apynułasia ŭ niebaspiečnaści, absolutna ni na čym nie asnowan.

BERLIN. 30.V. *Uradowa.* Našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili ŭ paŭnočnych wodach 9.500 tonn.

ROTTERDAM. «Marchester Gwardian" piše:

Cyfry zatoplenych karabloŭ nie dajuć ciapier jasnaha wyražeńnia raźmieraŭ padwodnaje wajny. Brytanskije werfi zapoŭnieny karablami, katoryje, praŭda nie zatanuli, ale wielmi papsawany warožymi padwodnymi łodkami. Ŭ kožnym porcie Brystolskaha kanału panuje niezwyčajna žywaja rabota. Čysło zahadaŭ ab papraŭcy karabloŭ — wializarnaje, i ŭsie jany nia mohuć być spoŭnieny. Ŭsie werfi majuć doŭhi spis hetkich zakazaŭ, wypaŭnieńnie katorych zajmieć najbližejšyje miesacy. Jasna, što henyje papraŭki mohuć być zrobleny tolki sa škodaj dla nowaj budoŭli. Za pieršyje čatyry miesiacy sioletniaha hodu ŭ Anhlii pabudawali 431.800 tonn. Kali šybkaść rabot astaniecca niaźmiennaj, dyk za 1918 hod zamiest spadziewanych 2—3 miljonaŭ tonn budzie zbudowano tolki 1,3 m. t., — značyć, hetulki, skolki niamieckije padwodnyje łodki topiać siarednim likam za 2 miesiacy.

BUKAREŠT. Rumynskaja rada ministraŭ pryniała rad nowych zakonaŭ ab Bessarabii. Hetak, ułaściam dziela baraćby z zarazaj i dziela dahladu chworych dajecca prawa naznačać daktaroŭ i lekarski personał na słužbu pad prynukaj. Prymusowaja słužba dapuskajecca i ŭ sielskaj haspadarcy. Uprawa ralli znachodzicca pad kantrolem hasudarstwa.

KIJEU. Naznačeny za ŭkrainskaha pasła ŭ Berlinie baron Štejngel paśa swajho naznačeńnia wystupiŭ s kadeckaj partyi.

Niezaležnaja Biełaruś.

Čarhowy schod Rady.

Čarhowy schod Biełaruskaj Rady adbyŭsia 14-ha maja. Na pawiestcy dnia stajało: adstaŭka sekretaryjata pieršaha składu, wybary nowaha pawodłuh gabineckaj systemy i wybary prezydyuma Rady. Adstaŭka sekretaryjata pryniata, słažeńnie nowaha — daručeno p. R. Skirmuntu, predstaŭniku centru Rady.

Patajemnaj padačaj hałasoŭ prezydyum Rady wybrany ŭ hetakim składzi: staršynia J. Losik (kandydat socyal złučan.), tawaryšami staršyni — A. Smolič (kand. socyal złučan.), i A. Ułasaŭ (kandyd. centru): pisary — N. Krečeŭski (kandyd. złučan. socyal.) i S. Lenkoŭski (kandyd. centru):

Zastupajučy miejsce staršyni rady, J. Losik u swajej karotkaj pramowi, pamiž inšym, skazaŭ:

«Prymajučy na siabie ŭ hety niapeŭny i trahičny čas dla našaj Baćkaŭščyny abawiazki staršyni takoj dzieržaŭnaj ustanowy, jak Rada B. N. Respubliki, ja mušu zaznačyć, što našaj metaj i światym našym zadańniem pawinien być dabrabyt našaha narodu, — toj dabrabyt, katory, samo saboju, razumiejučy ekanamičny roskwit, nia može ździejśnicca biaz kulturna nacyanalnaha razwićcia i jaho niezaležnaści, a kulturna-nacyanalnaje niezaležnaść i jaje poŭnaje raźwićcie, u swaju čarhu, nia može ździejśnicca biez dzieržaŭnaj niezaležnaści Biełarusi. Takim paradkam, kulturna-nacyanalnaja i dzieržaŭnaja niezaležnaść Biełarusi — woś naša meta, našaje światoje zadańnie i toj hłaŭny hrunt našaj čynnaści, s katoraha my nikoli nie sastupim. Dazwolcie ž, panowie radnyje, pažadać mnie, kab Biełaruskaja Rada stała toju dzieržaŭnaj, realnaj siłaj, jakaja naležycca joj, jak predstaŭnicy, wialikaha i słaŭnaha ŭ minuŭščynie, mnohapakutnaha i zaniepałaha ŭ sučasnaści, dziesiacimiljonnaha biełaruskaha narodu.

Rospusk polskich wojsk.

WARŠAWA (W.T.B.) 29.V. — 21 maja ŭ Miensku predstaŭnikami niamieckaj hłaŭnaj kamandy i paŭnamočnikam I polskaha korpusa, načalnikam jaho Dowbor-Muśnickim, zroblena nowaja ŭmowa, bo ŭmowa z miesiaca lutaha, zroblenaja ŭ Babrujsku nie adpawiedała bolš nowym akaličnaściam. Pałažeńnie I polskaha korpusa hetak sama hetulki źmianiłosia, što stałosia kaniečna patrebnym wyjaśnić jaho ciapierašniaje pałažeńnie, — hetak sama, jak heta było s polskim wojskam na Ukrainie.

Pieršy polski korpus raspuskajecca. Aficery i sałdaty waročajucca damoŭ, jak wolnyje hramadzianie. Rospusk pačniecca čym chutčej, — i na tej čaści frontu, dzie stajaŭ korpus, wierniecca spakoj i mirnyje znosiny.

Ukrainskaje konsulstwa.

Ukrainski minister zahraničnych spraŭ ustanawjŭ u Miensku ukrainskaje konsulstwa, kiraŭnictwa katorym daručeno členu akružnaha suda, A. Kwaśnickamu.

Wilnia, 1 čerwienia 1918 h.

Paśla cišy — nowaja bura na Zachodzi.

Telehramy z apošnich dzion nakazywajuć ab pačatku nowaha niamieckaha nastupleńnia na En.

Nastupleńnia hetaha ždali ŭsie: i centralnyje dzieržawy, i ich worahi. U apošniaj pramowie swajej. Llojd Džordž prydawaŭ jamu asabliwuju wahu: jon źwiazywaŭ z im raźwiazku ŭsiaje wajny.

Nielha napeŭna skazać, što heta — apošni akt krywawaj tahiedzii čeławiečestwa. U časie apošniaha nastupleńnia šmat chto spadziewaŭsia, što heta ŭžo kaniec wajny. Adnak, nastupleńnie chutka prypyniłosia. I niet wiedama, ci ciapierašniaje nastupleńnie zapraŭdy pryniasie raźwiazku wajny, ci jano stanowić tolki nowy ŭdar u liku tych udaraŭ, jakimi Niamieččyna choče raźbić warožuju siłu.

Tak, ci siak, a ŭsio-ž taki akančacielnaja raźwiazka wajny nabližajecca šybkimi krokami. Ubledajučysia na toje, što robicca ŭ Francii, padličyŭšy strašennaje wyniščeńnie francuskaje nacii, katoraja i tak zadzieržałasia ŭ swaim raźwićci i nie pawialičywałasia u swaim čyśle, možem śmieła skazać, što ŭdača ciapierašniaha niamieckaha nastupleńnia sulić u Francii nieminučuju katastrofu.

Prykład hetaha ŭžo dała nam Rasieja, staraja sajužnica Francii. A dalejšy chod zdareńniaŭ u Rasiei drenna praročyć i francuzam.

Z wiestak, jakije dachodziać da nas z Rasiei, i z apowieściej pryježdžych adtul jasna widać, što bolšewickije paradki daŭno ŭžo dadzieli ŭsiamu narodu ŭ Rasiei. Fabryki tamaka nie pracujuć, ziemla pierewažna nie absiejana, dyj naahuł nijakaha ładu nima, — i narod, zmučeny wajnoj i rewolucijej, dumaje adno ab tym, kab źjawiłasia niejkaja nowaja silnaja ŭłaść, katoraja wiarnuła-by supakoj i ład. A na hetym hrunci padnimaje iznoŭ haławu kontrrewolucija. Hołasna haworać *ab pawaroci monarchii.*

Kali baraćba na Zachodzi dawiadzie da razhromu Francii, dyk francuskaja respublika lohka može apynucca ŭ takim-že pałažeńni, u jakim apynułasia rasiejskaja...

Što rabić?

Da ŭsich trahiedzij Biełaruskaha narodu pryłučyłasia ciapier nowaja. Heta—raždzieł Biełarusi na dźwie čaści linijej Bieraściejskaje ŭmowy.

Praŭda, nima takoj pastanowy, katoraja nie mahła-by być źmienienaj. I Rada Biełaruskaj Narodnaj Respubliki na histaryčnym zasiedańni 25 marca, apawieščajučy niezaležnaść Biełarusi, pastanawiła źwiarnucca da dzieržaŭ, padpisaŭšych mirnuju ŭmowu ŭ Biareści, s predłažeńniem pierehladzieć tuju čaść umowy, jakaja datyče Biełarusi.

Ciapier uwieś Biełaruski narod s trywohaj i nadziejaj ždže wiestki ab tym, jak budzie raźwiazano pytańnie ab pierehladzie Bieraściejskaj umowy. Što pryniasieć nam budučyna: ci złučyć jana ŭ wadnu siamju ŭsich dziesiać miljonaŭ biełarusaŭ na ich rodnaj ziamli,—ci raždzieł, zrobleny wajnoj, budzie trywać i nadalej?...

Dni minajuć za dniami, miesiacy—za miesiacami, a raźwiazki ŭsio jašče nima, i niet wiedama, kali jana pryjdzie. Niapeŭnaść zaŭtrašniaha dnia — heta najhoršy worah usielakaha žywoha dzieła. I toje pałažeńnie, ŭ jakim apynulisia biełarusy ŭ miežach staroj okupacii, šmat u kaho adbiraje achwotu da pracy, zabiwaje enerhiju i wieru ŭ karyść jakoj-kolečy palityčnaje raboty. Hetak siadziom my, apuściŭšy ruki, i ŭsio spadziajomsia, što ratunak nam pryniasuć mienčuki.

Ci prawilno hetkaje stanowišče? Ci zapraŭdy dla nas užo nima nijakaha hruntu dzieła palityčnaje raboty? Nie. Rabota jość i dla nas, i rabota henaja woś u čym.

Biełarusam prychodzicca tut, u miežach okupacii, napružać usie swaje siły ŭ baraćbie s tymi, chto zdaŭna cikuje na zhodu biełaruskaha narodu. Nam prychodzicca barocca z dwajnym gwałtam nad nami palakoŭ —gwałtam materjalnym, ekonomičnym, i gwałtam duchowym—na hruncie kulturna-nacyanalnym i relihijnym. Dzieła nacyanalnaje samaabarony my pawinny arhanizawać swaje siły na kožnym hrunci, a tym bolej na hrunci ładžeńnia tymčasowaha ŭpraŭleńnia našym krajem.

Druhaja zadača, dzieła katoraj my pawinny ciapier pracawać z usich sił swaich, heta abarona našaj zachodniaj hranicy ad palakoŭ, abarona ad polskich apetytaŭ našaje Biełastoččyny, Bielščyny, Horadnienščyny. Ab hetym my ŭžo dawoli pisali, i ciapier nima patreby šmat tut hawaryć.

Urešci, jość i trejciaja zadača. Tam za linijej Bieraściejskaha mira, užo pačałasia twořčaja hasudarstwienaja rabota biełaruskaha narodu, budawańnie niezaležnaści Biełarusi. Tut, z hetaha boku henaje linii, dahetul usio spało, bo warunki našaha žyćcia nie dawali mahčymaści pačać budawańnie swajej dzieržaŭnaści. I kali ciapier adkrywajecca pierad nami mahčymaść takoj pracy, choć i na hrunci niezaležnaści tak-zwanaj «małoj Litwy», dyk my nie pawinny siadzieć, złažyŭšy ruki: pamiutajučy, što biełarusy ŭ miežach staroj niamieckaj okupacii— heta **narod terytoryalny**, što jany zanimajuć tut swoj asobny abšar (usiu Horadnienščynu i biezmała ŭsiu Wilenščynu), my pawinny na swajej paławinie „małoj Litwy“ budawać začatak swaje ŭłasnaje hasudarstwienaści, kab u prypadku ščaśliwaj raźwiazki pytańnia ab pierehladzie Bieraściejskaje umowy i złučeńnia ŭ tej ci inšaj formie ŭsich biełaruskich ziamiel my na hety bok frontu byli tak sama pryhatawany da samabytnaha, niezaležnaha hasudarstwienaha žyćcia, jak našy braty - biełarusy z za frontu i našy susiedzi ŭ staroj okupacii, litwiny.

Rabota dla nas jość, dy jaje — niemała. My pawinny tolki nie hublać ahulna-biełaruskaj puciawodnaj zorki niezaležnaści ŭsich Biełaruskich ziamiel, — i raniej ci paźniej jana dawiadzie nas, kudy treba.

Hrech, wialiki hrech marnawać čas u biazčynnaści.

X. X.

Uražeńni s padarožy.

(piechatoj pa kraju).

Zakinuŭšy kłunak z botami na plečy, u biełaj „mužyckaj“ kašuli i takich že pałatnianych portkach, idu ŭpiarod. Wostraja Brama ŭžo astałasia daloka za mnoj, užo pieradamnoju razwiarnuŭsia šyrokaj darohaj Lidzki haściniec, u moj twar užo dunuŭ wiecier s šyrokaha pola, nad haławoj u wyšy piajuć pieśni swaje niewidočnyje žawaranki...

Napierakor zwyčaju pačynać padarožu ranicaj, ja wychodžu z miesta pad wiečar. Užo mała astałosia da zachadu sonca, može 2 — 3 hadziny. Zaŭtra Zialonyje Światy. Na haścincu ruch niezwyčajny. Iduć i jeduć u Wilniu akaličnyje sielanie. Baby niasuć na płačoch niejkije kłunački. U mnohich rukach pabačyš zialonyje haliny biarozy ci inš. Zachad sonca budzie piekny, jasny. Nieba biez chmar. Ŭ pawietry čuwać pierad-światočnaje nastrajeńnie. Usio, jak kaliś, jak daŭniej. Na moment zabywaješ, što jašče wajna, što niejdzie hrymiać strełу, što „inšyje časy“...

Na haścincy ciš. Sonce ŭžo prybližajecca da niebaschiłu. Staryje biarozy naabapał darohi cicha płačuć swaimi abwisšymi halinymi. Miakki, nahrety soncem praz uwieś dzień piasok pryjemna łaskoče bosyje nohi.

Z boku Wilni čuwać tresk matora: hetą pa siniaj wyšy nieba roŭna pływie «Taube». Za im, bytcym u dahonku, wylacieŭ druhi; chutka pakazaŭsia i trejci. Pralacieli, čezźnuć. Tolki ŭ cišy wiečara čuwać jašče tresk matoraŭ „spacyrujučych» aeroplanaŭ.

Chitraja latučaja mašyna zwaročywaje dumki da ciapieračyny... Dumki pływuć tyje-ž samyje, jak što dzień, adnalkowyje ažno da nudnaści, niewiasiołyje, ach, niewiasiołyje!...

Letaś tak sama zdarałosia mnie nie raz chadzić piechatoj pa wakolicach Wilni, dy tolki ŭ inšym, čymsi ciapier kaściumie: tady ja byŭ apranuty „pa miastowamu“, ŭ botach, u miakkim na haławie kapialušy. I kožyn raz, jak mnie prychodziłosia zwiertacca pa biełarusku da sielan ci pytajučysia ab darohu, ci z inšym pytańniem, redka ja pačuŭ adkaz u hetaj že samaj biełaruskaj mowie. Cikaŭna! Kamu može zdajecca, što mianie nie razumieli. Barani Boh! Ja dobra čuŭ, jak pierad tym ludzi hawaryli miž saboj pa biełarusku. A mnie dyk adkazywali pa polsku abo pa rasiejsku. Ja razumieju psychalogiju tych i druhich. U adnych tak mała pačućcia nacyonalnaj hordaści, što im maja biełaruskaja hutarka zdawałasia nie surjoznaj, na žart, bytcym kpinkami z ich „prostaj“ mowy, i, chočučy pakazać, što jany ściamili ton majej nad imi „wyšejšaści“, adkazywali mnie pa polsku, dumajučy ŭ dušy: „woś my nie takije durnyje, jak tabie zdajecca; my patrapim i pa polsku...» Inšyje, mieniej chitra razważajučy, dumali tak: „heta jon, musić, każe pa rasiejsku, dy my kiepska pačuli; bo skul-že hety miastowy ŭmieŭ by «pa mužycku»? — i adkazywali mnie pa rasiejsku. Zdarałosia mnie pačynać s tymi i inšymi daŭžejšuju hutarku. Ja chacieŭ wyjaśnić niedarazumieńnie. Ja prasiŭ, kab hawaryli sa mnoj tak, jak haworać pamiž saboj, — pa biełarusku. „Nia chcesia janzyka łamać» — adkazywali mnie, nie pryznajujučysia da swajej mowy...

Biełaruś! daruj im, bo jany nia wiedajuć, što haworać!...

Ciapier maja kašula s šeraha pałatna i bosyje nohi palehčajuć mnie znosiny s sielanami. Na trejciaj, čaćwiortaj wiarście ad Wilni ja mahu ŭžo razhawarycca pa biełarusku, mnie ŭžo kažuć nie „pan“, a «wy», bo pryjmajuć za čeławieka swajho stanu...

Idu dalej. U dali widać čyrwony murawany kaścioł u miastečku T. Idu tudy, kab pabywać u niedaŭna adčyniŭšajsia biełaruskaj škole. Miastečka z wialikšych. Niekalki wulic. Kožnaja maje swoj nazoŭ. Pytajusia ab školu. Miastečkowyje ludzi kažuć mnie, što ab biełaruskaj škole ničoha nia wiedajuć. Pytajusia dalej: „hdzie biełaruskaja škoła?“ Adkazywajuć: „Dy ŭ nas nima nijakaj škoły, može s časam budzie jakaja: ci ruskaja, ci inšaja,—pakul što nima“...

Pa wačoch čytaju, što maniać. Nie mahu ściamić, što heta značyć. Padazreńnie, katoraje praleciełо praz maju haławu, jak małanka, ja proč adkinuŭ...

Školu ja znajšoŭ. Praŭda, nie ŭ samym miastečku, a 2 wiarsty za miastečkam. Siedziačy ŭ adnej sielanskaj chacie ŭ padmiastečkowaj wioscy, ja raskazywaŭ ab trudnaści znajšci školu i pytaŭsia, jak heta rastłumačyć. Mnie tut mnoha raskazali *cikaŭnych* spraŭ... Wieryć nia chočecca, a musiš wieryć... Ciapier mnie prypomniłasia hutarka, jakuju ja mieŭ nidaŭna z adnym z wilenskich palakoŭ (jašče nie zusim dobra abznajomlenym s tutejšymi stasunkami). Ja jamu kazaŭ ab proci-biełaruskaj ahitacii pa wioskach i miastečkach, katoruju wiaduć asoby, majučyje, dziakujučy swajmu stanowiščču abo materjalnaj pazycii, ŭpływ na susiednich sielan. Ja asabliwy nacisk kłaŭ na pieraškody, roblenyje biełarusam u ich školnaj, aświetowaj pracy. Ja pazywaŭsia na prykład miastečka M., hdzie, dziakujučy niahodnaj ahitacii hetkich ludziej, prymušena była zakrycca biełaruskaja škoła. Mnie na heta adkazaŭ hutaryŭšyj sa mnoj palak: — Nu, woś!... Znajšoŭsia niedzie jakijś adzin dureń — i z hetaha rabić ahulnaje prawiła...

Trebaž zdareńnia, što na druhi dzień majej padarožy mnie jakraz pryšłosia spatkacca z rabotaj druhoha takoha... (užywaju nie swajo słowa!) «durnia»...

A mo' ich na Biełarusi jość jašče bolej? Kažuć, što ich nia siejuć, jany sami rodziacca...

Sedziučy ŭ wioscy Š., hdzie mianie paznajomili s pałažeńniem pamianutaj sprawy, ja adpačywaŭ dušoj. Jak luba pašla spatkańniaŭ z ludźmi, abałamučenymi škodnymi ahitatarami, pasiadzieć

Moj rodny kraj!..

Moj rodny Kraj! Staronka sumnaja! —
Za što Ciabie lubić?—kali b spytaŭsia chto,—
što adkazać,—nia wiedaŭ sam by ja,—
skul hetaja luboŭ? dzieła čaho? za što?...

— — — — — — — — — — —

Kamieńnie wostraje krywawa ranić nohi,
dryžyć ŭ pawietry płač starych biaroz...—
Chacia mnie žudasna, nia zyjdu ja z darohi,
nia kinu kraj, hdzie ja radziŭsia, ros...—

— — — — — — — — — — —

Staronka rodnaja! na što Ciabie lubici
i na achwiaru ŭsio žyćcio Tabie dawać?
Ci ž nie lapiej pad inšym niebam žyci,
zabyć Ciabie, pakinuć, rodna Mać?...—

— — — — — — — — — — —

Tam hdzieś sady ćwituć biez mała praz hod cełу,
tam nieba siniaje, nimašaka tam chmar,
ludzkije tamaka zdaroŭjem dyšuć cieły
i abajmaje duch mastactwa dziŭny čar...

Tam Vinci, Rafael, Angello, Tycyan,
hladzić pamiatniki tam horda ŭ nieba wyš;—
u nas — zabyty ŭ poli hdzieś kurhan
dy la darohi dremle stary padhniŭšy kryž...—

— — — — — — — — — — —

Twoj, Biełaruś, pačaŭsia *Renaissance* ciapier!
Chto wiedaje, što stworyć Twoj narod?!...

Choć krasak tut nie šmat, choć kraj, jak dola, šer,—
zwaruchnuŭšysia raz, duch pojdzie ŭsio ŭpiarod...

I choć z-za abłakoŭ pachmurna świecić sonce,
i ščaścia-radaści nia znojdzieš tut nidzie,—
zahlanie Dola jšče i ŭ našaje wakonce,
i Kwietka-Paparać jašče nam zaćwicie!...

J. Monwid.

Francišk Olechnowič.

Na Antokali

pjesa ŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami.

(Hladzi «Homan» № 42).

Anufry (da Juziuka).

Nu što-ž, pan Jazep, jak žež tam maje padnoski?

Juziuk.

A ŭžo robiacca.

Anufry.

Tolki, kab było mocna.

Juziuk.

Jak žaleza.

Anufry.

Chaj budzie jak skura, i to dobra, kab tolki nie papiera. Woś hetyje (pakazywaje nahu) ŭ adzin tydzień razsypalisia. Heta dobra dla tych, što pa salonach chodziać, — a dla mianie treba, kab mocna.

Juziuk.

Panok chodzić nieaściarožna.

Anufry.

Što ž heta ja pa haračych wuhloch chadžu, a nie pa ziamli, kab mieŭ być aściarožny!... A na absacy treba nabiwać mnoha ćwiakoŭ, kab było macniej.

Juziuk.

Ciapier zrablu tak, što panok nie znosiš botaŭ da samaj śmierci.

Anufry.

Peŭnie spadziewajeciesia chutka majej śmierci, kali tak kažecie! (Da Michaliny): My užo parachujemsia z paniečkaj... tam ad pani mnie krychu naležycca za miasa.

Michalina.

A dobra, dobra! Pieraprašaju, što tak doŭha nie addawała, ale siahońnia različymsia napeŭna, jak tolki «moj» wiernіecca z miesta. Pajšoŭ addać rabotu.

Anufry.

Dobra, dobra! ja tak tolki prypomniŭ. Treba žyć, jak braty, a rachawacca, jak žydy, jak toj kazaŭ. Nu, treba iśći...

pamiž sielan — świadomych biełarusaŭ, adčuje lohka toj, dla kaho rodnaja sprawa wyšej usiaho. Ja čuŭ, jak ludzi papraŭlali adzin adnaho, kali chto ŭ hutarcy praz pamyłku ŭstawiŭ polskaje abo rasiejskaje słowa; ja bačyŭ luboŭ rodnaj pieśni; ja bačyŭ hordaje pačućcio prynaležnaści da Biełaruskaha narodu...

Pamiž takich ludziej duša nabirajecca siły, dumki—śmiełaści.

Dla charakterystyki miejscowych adnosin hože budzie skazać ab sposabach wiadzieńnia proci-biełaruskaj ahitacii worahami biełaruščyny, ab čym mnie apawiedali sielanie ŭ wioscy Š.

— *Jany* was chočuć *zrabić* biełarusami, a paśla pierewiaści i na *„ruskuju“* wieru...

— Nu, kali-ž achryściciesia *biełarusami*?...

Woś hetkije skazy i ironičnyje pytańni čuwać časta z wusn hetych worahaŭ sprawy biełaruskaj. I heta haworać ludzi stanowišče katorych każe zaličać ich da *intelihencii*. Cikaŭna, ci jany sami wierać u toje, što haworać, ci heta tolki... ahitatarskije sposaby?

Nia chočecca wieryć, kab jany byli hetulki nierazumnymi; dyk heta błaha świedčyć ab ich moralnaj wartaści. Kali-ž jany wierać u toje, što haworać, to kiepska świedčać ab swajej intelihencii...

F. O.

U Wilni i wakolicach.

× **Biełaruskaja Rada.** 26 i 27 maja ŭ Wilni adbywalisia plenarnyje zasiedańni Biełaruskaj Rady. Źjechalisia ŭsie členy Rady s prawincyi. Razhladalisia wielmi ważnyje sprawy biełaruskaha życcia i pryniaty adpawiednyje rezolucii.

U naradach prynimali ŭčaści pieciarburskije delehaty Horadnienskaha Huberskaha Centralnaha Kamitetu złučenych hramadzkich arhanizacij staršynia Bachanowič i sekretar Minko. Kamitet hety maje swaje paŭnamoččy ad 451,000 arhanizawanych uciekačoŭ z Horadnienščyny. Delehaty, apirajučysia na rezolucijach źjezdaŭ uciekačoŭ, wyskazali swaju zhodnaść s palityčnym stanowiščem Rady.

Radzie daručen horadnienskaj delehacijej palityčny mandat ad imi 451.000 arhanizowanych uciekačoŭ. Sa swajho boku Rada prasiła Horadnienski Kamitet zaniacca waročańniem da chaty razam z horadnienskimi takže i biełaruskich uciekačoŭ z Wilenščyny, Mienščyny i Kowienščyny.

× **«Wilnia, jak miesta mastactwa».** „Петроградское Эхо“ piše pad zahałoŭkam: «Wilnia, jak miesta mastactwa»:

„Paznajomiŭšysia s knihaj prof. Webera «Wilnia, jak miesta mastactwa», my, na žal, pawinny adznačyć, što za mnoha dziesiatkoŭ hadoŭ my nia zrobili taho, što niemcy zrobili ŭ dwa hady.

× **Pawarot prawasłaŭnaha archijepiskapa.** U tym numery my pieredrukawali zamietku «Lietuvos Aidas» ab pawaroci „wilenskaha archijepiskapa Cichana“. Wiestka heta nie zusim prawilnaja. Sprawa ŭ tym, što archijepiskap Cichan wybran za rasiejskaha patryarcha i žywie ŭ Maskwie, skul i nia dumaŭ waročacca ŭ Wilniu na staroje miesca. Widać, hutarka jdzie ab pawaroci Kowienskaha archijepiskapa Jeleŭfieryja, ci mo' nowanaznačenaha na stanowišče wilenskaha archijepiskapa.

× **Uhodki.** 31 maja dwa hady tamu nazad, adbyłasia najwialikšaja za ŭsie časy bitwa na mory, wiadomaja pad imiem „bitwy ŭ Skagerraku».

× **Hości z Niamieččyny.** 27 maja prajezdam s Koŭny tut zadzierżalisia dzieła ahladu miesta pruski minister unutrenych spraŭ Drus, minister finansaŭ Herkt i pamočnik stats-sekretara Buš. Jany ahladali miesta razam z načalnikam upraŭleńnia Ob Ost, v. Falkenhaŭzenam. Miž inšym, jany byli i na wystaŭcy wilenskich damoŭ pracy. U 11 hadz. wiečara jany pajechali dalej.

× **Wyjezd na Ukrainu.** Štadthaŭptman apawieščaje, što emihracija na Ukrainu ciapier tak sama pazwolena. Asoby, jakije chacieli-by tudy wyjechać pawinny zajaŭlacca ŭ niamieckim palicejskim upraŭleńni, pakoj 114, ad 9 da 10 hadz.

× **Termin wekseloŭ i čekaŭ** u našym kraju pieraniesien s 30 červienia na 30 wieraśnia 1918 hodu.

× **Napaminańnie.** Načalnik upraŭleńnia Litwy jašče raz papiaredžywaje, što kuryć u lesi, a takže raskładać ciapło i wypaliwać škodnyje trawy na požniach i ŭ sadoch zabaronieno. U časi lasnych i inšych pažaraŭ žychary na žadańnie ŭłaści pawinny pamahać tušyć ich.

× **Prawiły dla cyrulniaŭ.** Štadthaŭptman apawieščaje, što dla tutejšych cyrulniaŭ maje siłu palicejski zahad, pawodłuh katoraha: 1) mylić klijentaŭ možna tolki rukoj, a nia kistačkaj i 2) brytwu treba dezynfekawać kožyn raz pierad užytkam; 3) słužačyje, prystupajučy da raboty, pawinny myć sabie ruki; 4) usie instrumenty ŭ cyrulniach treba dezynfekawać kožyn dzień; 5) ručniki, serwetki i inš. možna ŭžywać tolki adzin raz; 6) asoby, chworyje na naskurnyje chwaroby abo na chwaroby wałasoŭ, pawinny mieć zawiereńnie ad doktara, što chwaroby henyje niezaraźliwyje. Cyrulni, jakije nie spaŭniaćmuć hetaha, buduć zakrywacca, a kiraŭniki ich buduć karany.

× **Kraży kaniej.** Za apošni tydzień u mieści ŭkradzieny troje kaniej s klajmom № № 286,334 i 136.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najniżejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
27—28	+ 15,1°	+ 3,6°
28—29	+ 12,5°	+ 2,8°
29—30	+ 15,2°	+ 0,4°
30—31	+ 21,8°	+ 4,4°

Z USIAHO KRAJU.

MIENSK. 27.V. Siahońnia tut adbyŭsia pieršy niamiecki symfoničny kancert pad kiraŭnictwam Flotow'a.

DZWINSK. U subotu pierad Siomuchaj tut uźniaŭsia wialiezarny pažar, ad katoraha zhareła kala 30 damoŭ. Bolš za 50 siamiej astalisia pad hołym niebam.

HORADNIA. „Hrodn. Zth“ nakazywaje, što tak zwanyje «carskije» rubli buduć prynimać pa kursu 1 m. 25 f. tolki jašče da 15 červienia. Ci paśla hetaha dnia buduć naahuł prynimać «carskije» rubli i pa jakim kursie, heta zaležyć ad dalejšaha chodu zdareńniaŭ u Rasiei.

HORADNIA. 16 maja na Biełastockaj wulicy ŭ domie № 47 kryminalnaja palicyja wykryła patajny brawarok. Najbolš dziŭna toje, što heny dom byŭ zaniaty niamieckimi sałdatami, i haładzielec tajnaha browara wyjawiŭ wialikuju śmiełaść.

HORADNIA. Na druhi dzień Siomuchi tutejšaja żydoŭskaja hramada naładziła «dzień kwietki» na karyść biednych. Čystaha dachodu sabrali 1530 m. 50 fen.

NIEMANOWA. Tutejšy młyn zakryt za toje, što mielnik małoŭ zbožže akaličnych sielan, nie wymahajučy ad ich pazwaleńnia na piśmie.

ŁAPIENKI. Ihnat Zacharčuk ukraŭ u adnaho tutejšaha sielanina karowu i ŭciok, nie pakinuŭšy niiakaha śledu. Hetymi dniami na jaho, hulajučy, natrapiła palicyja i aryštawała jaho.

JACKIEWIČY. 15 maja tut uźniaŭsia pažar, ad katoraha zhareli 7 chat.

SKIDEL. U wakolicach miastečka na druhi dzień Siomuchi dwoje niewiadomych zadzierżali dwoch handlaroŭ i zażadali ad kożnaha pa 100 rub. «padatku». S pryčyny taho, što ŭ handlaroŭ razam było tolki 40 rub., lichadziei zdawolilisia i hetym dy ŭciakli.

MAŁAJA-KAPLICA. Kala wału čyhunki znajšli trup nowanarodżenaha dziciaci. Doktarski ahlad wykryŭ, što dzicia radziłosia ŭ pojeździ dy adtul było wykinuto i zabiłosia.

BIEŁASTOK. Na Palicejskaj wulicy zdaryłasia čarodnaja kraża dwoch ramiennych pajasoŭ s fabryk.

U načy z 21 na 22 maja na Młynarskaj wulicy złodziei ŭłamalisia ŭ świran i ŭkrali stul roznych rečaŭ na 11.000 marak.

TABOŁSKAJA BUDKA. 17 maja ŭ tutejšych wakolicach spaliłosia kala 30 marhoŭ lesu.

ALITA. 5 červienia, a 10 hadz. naranicy, i ŭ sali mirawoha sudu buduć zdawać u arendu prawa ławić rybu ŭ waziorach i wodach Alickaha pawietu na čas ad 16.VI. 1918 da 15.VI. 1919.

FILIPOWA. U Matuli dzieci hulali s sierčykami. Ad hetaha uźniaŭsia pažar, źniščyŭšy 11 chat.

KOUNA. Kowienski sielski i miastowy pawiety stanowiać adnu administracyjnuju adzinku, i dzieła padaroży z adnaho ŭ druhi asobnych pazwaleńniaŭ wybirać nia treba.

KOUNA. „Baltisch-Litauischen Mitteilungen“ nakazywajuć, što hieneralny wikary i administratar mienskaj rymska-katalickaj dyecezii, prałat hr. O'Rurk, wyskazaŭ Hłaŭnakamandujučamu na Ŭschodzi na piśmie ad imi katalickaha nasialeńnia mienskaj dyecezii padziaku za zawiadzieńnie niamieckim wojskam supakoju ŭ dyecezii.

M i c h a l i n a.

Woś zasiedzieŭsia, bačycie, hety moj lucypar. Nima što daŭžej čekać hetaha pjanicy (kryčyć u kuchniu): Zośka! treba padawać abied!... (Da Anufraha); Što majho nima, heta jašče nia dziwa, a woś što i pan Ihnat nie waročajecca —heta ŭžo dziŭna. Jon zaŭsiody taki akuratny, jak hadzinnik.

A n u f r y.

Bačyŭ ja tolki što abodwych.

M i c h a l i n a.

Abodwych?!

A n u f r y.

Niaŭžož! Išli, trymajučysia pad pachi. Asabliwa pan Wincent, mocna trymaŭsia za pana Ihnata i byŭ duża pjany!

M i c h a l i n a.

Što wy kažecie? razam išli? a hdzie-ž jany.

A n u f r y.

A tutka niedaloka, zajšli ŭ piŭnuju.

M i c h a l i n a.

Dziŭna! Kaniec swietu! Dyk že pan Ihnat ničoha nia pje: ni harełki, ni piwa!

J u z i u k.

Woś bačycie: pačaŭ pić!

A n u f r y.

Dyk ja nie kažu, kab pan Ihnat byŭ pjany, kažu heta tolki ab panu Wincentym, choć pa praŭdzie—zdalok nie razhledziš dobra. (Da Juziuka): Nu, pan Jazep! Kališ buduć hatowy padnoski?

J u z i u k.

Siahońnia ŭ wiečary.

A n u f r y.

Nu dobra, bo ŭžo u ŭłasnaj padošwie chadžu... Bywajcie zdarowy!...

M i c h a l i n a.

Pačekaj, panok, —i ja idu, pakažecie mnie, kudy jany zajšli... Zośka! chustku maju! ja zara... (wybiehaje na lewa).

Zjawa 6.

J u z i u k i A n u f r y, p a ś l a M i c h a l i n a.

A n u f r y.

Biez patreby ja ab hetym kazaŭ. Narobić baba gwałtu, a paśla Wincent budzie zławać na mianie...

J u z i u k.

Panok! dyk i pan Ihnat, byŭ pjany?

A n u f r y.

Każu ž, što napeŭna nia wiedaju. Skul že ja mahu wiedać, kali mnie ŭ nos nia chuchaŭ!

J u z i u k.

A na nahach ci trymaŭsia mocna?

A n u f r y.

Čaho nie bačyŭ, taho nie skažu. Zdajecca trochi chistaŭsia...

J u z i u k.

Hm!... tak!...

A n u f r y.

A wam, što da Ihnata? što jon wam: brat, swat? A kalib i padpiŭ krychu, ciž jon nie maje prawa?

M i c h a l i n a

(uchodzić akryŭšysia chustkaj).

Nu pojdziem užo! Nu, ja jamu zadam dychtu! Zośka! pawieś bializnu na hare niechaj sochnie! Uraz wiarnusia. (Da Anufraha): Pojdziem, pan Anufry! Ja jamu zadam hetamu čartu!... (wychodziać).

Zjawa 7.

J u z i u k, p a ś l a Z o ś k a.

J u z i u k.

(zdawoleny; u tacht stukajučy małatkom, prypiewaje): Ja šawiec maładziec, znaju dzieła swajo...

Z o ś k a (ŭchodzić).

Kudy mama pałacieła?

J u z i u k.

Ciahnuć pana Wincentaha s šynku. (Paśla paŭzy): Woś pjanica strašenny!

Z o ś k a (hnieŭna).

Heta wy ab baćku maim tak kažecie?

(Dalej budzie).

MITAWA. Niamieckije ministry pryjechali siudy z Wilni i byli sustrečeny predstaŭnikami tutejšaha hramadzianstwa, z jakimi abmieniwalisia dumkami. Paśla jany ahledali miesta.

Finlandzija.

HELSINGFORS. Šwedzkaja čaść narodnaha predstaŭnictwa na adnym mitynhu wykazałasia za monarchiju i kantonalnaje samaŭpraŭleńnie. Finlandzkaja konstytucyjnaja kamisija pierewahaj adnaho hołasu wykazałasia za zawiadzieńnie monarchii.

Hienerał Mannerhejm astajecca hłaŭnakamandujučym.

B. minister dla Finlandzii ŭ Pieciarburzi, Enkieli, naznačen stats-sekretarom.

WIESTKI Z RASIEI.

Sprawy biełaruskich uciekačoŭ.

U Pieciarburzi arhanizujecca „Rada biełaruskich arhanizacij okupowanych ziamiel". Meta jaje — abarona nacyanalnych interesaŭ biełaruskaha nasialeńnia ziamiel, adrezanych ad rešty Biełarusi na mocy Bieraściejskaje ŭmowy.

Pawodłuh dumki niekatorych hramadzianskich arhanizacij, prajektujecca utwareńnie Rady złučenych hramadzkich arhanizacij dziela waročańnia damoŭ uciekačoŭ z Litwy i okupowanych čaściej Biełarusi.

Kamisar pieciarburskaha addziełu biełaruskaha kamisaryatu, Łahun, apawieščaje biełaruskich uciekačoŭ, što uciekačom-biełarusam nie majuć prawa wydawać pašpartoŭ ani polskije, ani musulmanskije arhanizacii, a takže padaje da ahulnaha wiedama, što pytańnie ab uciekačoch dahetul nie raźwiazano, što ŭsielaki niearhanizawany ruch u baćkaŭščynu źwiazan z wializarnymi trudnaściami, dyj zusim nia može być dapuščeny, bo ŭnosić razład u sprawu waročańnia ŭciekačoŭ.

BERLIN. 15 maja Lenin skazaŭ u Maskwie wialikuju pramowu, kažučy miž inšym:

„Francuzy i anhličanie ŭmacawalisia na Murmanskim użbiarežžy, chacia pawodłuh mižnarodnaha prawa jany pawinny być abiazbrojeny. Ale siła — na ich staranie, dy z hetaha jany wywodziać swajo prawa. „Sawiecki ŭrad pawinien udzieržacca da taho momentu, kali wystupić na scenu mižnarodny proletaryat i wykarystaje swarki imperyalistaŭ. Sawiecki ŭrad baronić nie wialikadzieržaŭnaść Rasiei, a interesy suświetnaha socyalizmu. Ale i dziela hetaha treba mieć arhanizawanuju armiju i ład u swajej staranie, dy zabaspiečyć narod praduktami".

ŠTOKHOLM. Proci-rewolucyjnyje kazackije wojski na Urali razarwali znosiny miž Uralskam i Saratawam. Treba dumać, što heta — wojski woraha bolšewikoŭ, hienerała Dutowa. Tam—centr ahitacii, katoraja damahajecca skiikańnia ŭstanoŭčaha schodu.

Predstaŭnik Anhlii ŭ Pieciarburzi, Lokhart, zajawiŭ narodnamu kamisaru zahraničnych spraŭ, što anhlickaja palityka baronić celaść Rasiei takže i ŭ uschodniaj Azii. Anhlija staić za toje, kab i apošnije čaści japonskich wojsk u Władywastoku byli ŭziaty adtul.

MASKWA. Rada narodnych kamisaraŭ nakazywaje, što bolšewickije wojski zusim raźbili ŭ wakolicach Bajkała wojski hienerała Siemionowa, katory pry pomačy Anhlii i Japonii pamykaŭsia wiarnuć u Sibiry monarchiju.

WIENA. U Nowarasiejskim porci znachodzicca taja čaść rasiejskaha „łotu, katoraja ŭciekła s Siewastopala i admowiłasia paddacca. Tamaka jość dwa drednouty, dźwie minanoski i dziesiać parachodaŭ.

Na ahulnym schodzi matrosy pastanawili pierad prychodam niemcaŭ uzarwać usie wajennyje parachody.

Ukraina.

KIJEU. Ukrainskaje press-biuro apawieščaje:

Haława ukrainskaj delehacii, Šulgin, padaŭ rasiejskim delehatam ukrainskije warunki zamireńnia. Usie wajennyje čynnaści nie adkładajučy prypyniajucca. Ukrainskije hramadzianie waročajucca damoŭ z usim swaim mieńniem. Sawiecki ŭrad u 14 dzion waročaje Ukrainie ŭsie zdabytyje wahony, parawozy i inšyje żaleznadarožnyje materyały. Ukraina naznačaje swajho predstaŭnika pry sawieckim uradzie.

Rasiejski predstaŭnik, Rakowskij, pryniaŭ usie hetyje warunki ŭ ich asnowach.

KIJEU. Na zasiedańni ukrainska-rasiejskaj mirnaj delehacii Rakowskij papytaŭsia, jakuju rolu ihrajuć na Ukrainie niamieckije wojski. Ukrainski staršynia adkazaŭ, što Niamieččyna — sajuźnica Ukrainy.

BERLIN. «Deutsche Tageszig" atrymała telehrafnuju wiestku, bytcym b. kijeŭski deputat u I Dumu, baron Štejngel, naznačen za ŭkrainskaha pasła ŭ Berlinie.

Baron Štejngel radziŭsia ŭ 1870 hadu i jon naležyŭ u Dumie da frakcii kadetaŭ i za padpisańnie „wybarhskaj adozwy» byŭ razam z inšymi deputatami zasudžen na 3 miesiacy ŭ wastroh.

BERLIN. Ukrainskaje ministerstwa finansaŭ pastanawiło adkryć hasudarstwieny bank na akcionernych asnowach. Ahulny kirunak budzie dawać ustanowa, da jakoj buduć naležyć predstaŭniki nawuki, tarhoŭli, pramyšlenaści i chlebarobstwa.

Z usiaho świetu.

MADRYD (Reŭter) 27.V. Tut uźniałasia niejkaja niewiadomaja chwaroba. Karol, minister-prezydent, minister finansaŭ, marski i daroh i ich čynoŭniki ŭsie zachwareli. Ruch tramwajaŭ spynien. Bolšaja čaść teatraŭ začyniena. Daktary adznačywajuć surjoznaść pałažeńnia i napaminajuć, što ŭ 1889 hadu hetak pačałasia epidemija čumy.

BERN (W.T.B). 29.V. Na niewiadomuju chwarobu ŭ Madrydzie zachwareło 80,000 duš, a ŭ Barcelonie — ad 20 da 30 tysiač duš. S-pamiž ich dahetul nichto nie pamior. Pryčyna epidemii — zusim niezrazumiełaja.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńni

28.V. Zachodni teatr.

Na poŭdni ad Laon siahońnia uźniałasia bitwa. Wojski niamieckaha naślednika ŭziali šturmam chrybiet Šmen de Dam na ŭsiej šyryni. Dzieła stratehičnych wymoh my ŭ wosień 1917 hodu ustupili worahsm hety chrybiet, apynuŭšyjsia ciapier uwieś u našych rukach. Byŭšyje tam francuskije i anhlickije dywizii zusim raźbity. Aji ŭziato. Paśla abiedu bitwa trywała dalej. Miž Aji i Berri-o-Bak my pierajšli cieraz En i apynulisia na francuskaj ziamli, nie kranutaj jašče ad 1914 h. Dahetul uziaty ŭ pałon 15.000 duš.

La Kemela, na Lis, my ŭ miescowym nastupleńni ŭziali 300 pałonnych Miž Maasam i Mozelem, na Lotaryngskim fronci my ŭ časie razwiedak uziali ŭ pałon kala 150 francuzaŭ, anhličan i amerykancaŭ.

29.V. Zachodni teatr.

Ad Izer da Uaz ažywiłasia bajewaja čynnaść. Worahi na zachodzi ad Mondidje ŭwarwalisia ŭ Kontińji. Armii Bem'a i v. Below'a ŭčora pabiednna nastupali dalej. Francuskije i anhlickije rezerwy, paśpiešyŭšyje na pomač, byli adkinuty. U ŭpornaj bitwie adpor worahaŭ na płoskahoryi Kont złomlen. Wreni i Missi ŭziaty. Na pałudziennym bierazi En uziaty wiaršyny Sire. Breń i Fim uziaty. Bitwa jdzie za wiaršyny Tjerl. Čysło pałonnych uzrasło da 25.000, u tym liku 1 francuski i 1 anhlicki hienerał.

26.V. Zachodni teatr.

Miž Izer i Uaz krapčeła bajewaja čynnaść. Na poŭnačy ad En my ŭ wostraj bitwie pajšli ŭpiarod pry Kressi-o-Mon, Žiwieni i Kiufi. Suasson uziat. Ładženy nowy francuski front złamaŭsia pad našym naporam. Paśla ŭpornaj abarony worahi adkinuty za liniju Wilmontuar—Ferr-an-Tarnua — Kulonž — Brujje—Brankur. Forty na paŭnočna-zachodnim fronci Rejmsa zdabyty. Čysło pałonnych bolš za 35.000. Dabyča ŭ artyleryjskich i wajennych materjałach — wializarnaja. Uziaty harmaty najciažejšych kalibraŭ. U našy ruki papali takže aerodromy z niepapsawanymi aeroplanami.

Našy latuny za apošnije try dni źbili 38 warožych samalotaŭ.

Kala wajny.

WIENA (W.T.B.). 23.V. *Uradowa.* Sproby italjancaŭ nastupać dalej na adrezku Tonale byli nieŭdačny. Čaść našych wajennych materjałaŭ na hletčery Presena papała ŭ ruki worahaŭ. Paśla wostraha artyleryjskaha i minamiotnaha ahniu italjancy zdabyli čaść našych pierednich linij na poŭdni ad Kaposile.

WIENA. Hłaŭnaja kamanda aŭstryjackich wojsk na Ukrainie, byŭšaja dahetul u rukach hienerała Bem-Ermolli, pierachodzić da hienerała Belca.

PARYŽ. „Matin" nakazywaje ab centralizacii kamandy flotami sajuznych dzieržaŭ.

BERLIN (W.T.B.). 27.V. Našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili nawakoł Anhlii 15.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.) 28.V. Našy padwodnyje łodki nawakoł Anhlii zatapili iznoŭ 25.000 tonn.

BERLIN (W.T.B.). 29.V. Nawakoł Anhlii našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 30.000 tonn.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.